

การพัฒนาารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

The Development of a Systematic Academic Administration Model for Excellence in Northeastern Provincial Kindergarten Schools

เมตตา ศรีกัลยานบุตร* อำนาจ อยู่คำ** สงวนพงศ์ ขวนชม*** และ ชูเกียรติ วิเศษเสนา****

นักศึกษาลัทธิสุตรปรัชญาดุขภูมิตต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*

อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล***

อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล****

Metta Srikanlayanabut* Amnat Ukam** Sanguanpong Chuanchom*** and Chookiat Wisetsena****

PhD. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Vongchavalitkul University*

Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University**, ****

Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University***

Corresponding author E-mail: mettasri2023@gmail.com

(Received: February 08, 2023); Revised: April 05, 2023); Accepted: May 1, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด 2) พัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) ประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ของรูปแบบบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการ 3 ตอน คือ 1) ศึกษาสภาพบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี 3 โรงเรียน โดยเลือกแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระ จำนวนรวม 15 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 2) พัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยจัดกลุ่มสนทนาคู่ทรงคุณวุฒิ 7 คน เครื่องมือเป็นแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ 3) ประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ของรูปแบบ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 โรงเรียน จำนวนรวม 95 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือเป็นแบบประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ สถิติที่ใช้ คือ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด พบว่าโรงเรียนบริหารงานวิชาการด้วย 9 องค์ประกอบหลัก คือ (1) การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย (2) การพัฒนาหลักสูตร (3) การพัฒนาบุคลากร (4) การจัดการเรียนการสอน (5) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการสอน (6) การวัดและประเมินผล (7) การนิเทศ กำกับ ติดตาม (8) การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ และ (9) การสะท้อนผลและปรับปรุง มี 3 องค์ประกอบรอง คือ (1) แนวทางการดำเนินงานเชิงปจจัยนำเข้า (Input Guidelines) (2) แนวทางการดำเนินงานเชิงกระบวนการ (Process Guidelines) (3) แนวทางการดำเนินงานเชิงผลผลิต (Output Guidelines) แล้วสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบ 2) ผลการพัฒนาและประเมินความเหมาะสม ได้รูปแบบ 5 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการและเหตุผล (2) วัตถุประสงค์ (3) สารสำคัญ

(4) การนำรูปแบบไปใช้ (5) เจื่อนใจความสำเร็จ ในสาระสำคัญมี 9 องค์ประกอบหลัก เป็นด้านปัจจัยนำเข้า 4 องค์ประกอบ คือ (1) การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย (2) การพัฒนาหลักสูตร (3) การพัฒนาบุคลากร (4) การจัดการเรียนการสอน ด้านกระบวนการ 4 องค์ประกอบ คือ (1) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการสอน (2) การวัดและประเมินผล (3) การนิเทศ กำกับ ติดตาม (4) การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ ด้านผลผลิต 1 องค์ประกอบ คือ การสะท้อนผลและปรับปรุง มี 3 องค์ประกอบรอง และมีแนวทางการดำเนินงาน 68 องค์ประกอบย่อย ความเหมาะสมโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ พบว่า ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการเชิงระบบ, ความเป็นเลิศ, โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the systematic academic administration model towards excellent provincial kindergartens; 2) to develop and evaluate the suitability of the systematic academic administration model towards excellent provincial kindergartens in the Northeast; and 3) to evaluate the feasibility and usefulness of a systematic academic administration model towards excellent provincial kindergartens in the northeast. The research was conducted in 3 phases: 1) Studied the systematic academic administration towards excellence. The samples consisted of 18 people, including school directors, deputy directors, academic supervisors, head of class teachers, and heads of department from three provincial kindergartens with good practices. The tool was an interview form; 2) Developed and evaluated the suitability of the model through a group discussion of seven experts. The tool was a model suitability assessment form; 3) Evaluated the feasibility and usefulness of the model. The samples were 95 provincial kindergarten administrators from 19 schools in the northeast. The tool was a feasibility and useful assessment. The statistics used in data analysis were content analysis, mean, and standard deviation.

The research results were as follows: 1) The systematic academic administration towards excellent provincial kindergartens consisted of nine main components, namely: (1) planning and setting goals; (2) curriculum development; (3) personnel development; (4) teaching and learning management; (5) teaching media development and innovation; (6) measurement and evaluation; (7) supervision and follow-up; (8) academic networking; and (9) reflection and improvement. There were three secondary components, namely: (1) input guidelines; (2) process guidelines; and (3) output guidelines. Then synthesise the data to create a model. 2) The results of the development and suitability assessment consisted of five components, namely: (1) principles and reasons; (2) objectives; (3) essence; (4) application of the model; and (5) conditions for success. In essence, there were nine main components, of which four were input factors: (1) planning and setting goals, (2) curriculum development, (3) personnel development, and (4) teaching and learning management. There are four components in the process: (1) media and teaching innovation development; (2) measurement and evaluation; (3) supervision and follow-up; and (4) academic networking. The production aspect of one component is reflection and

improvement. There were three secondary components, and there were 68 subcomponents of operational guidelines. The overall and individual suitability were at the highest level. 3) The results of the overall and individual feasibility and usefulness assessments were at the highest level.

Keywords: Academic Administration, Systematic, Excellence, Provincial Kindergarten in the Northeast

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและส่งเสริมความเป็นเลิศเป็นนโยบายที่กำหนดไว้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560 -2579 โดยการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับทุกประเภท สร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาทความรับผิดชอบ วางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก สร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ซึ่งการสร้างความเป็นเลิศทางการศึกษาจะเกิดขึ้นได้นั้นเป็นภาระสำคัญของสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการสร้างคุณภาพผู้เรียนมุ่งสู่ความเป็นเลิศในทางวิชาการ สถานศึกษาประสบความสำเร็จได้ต้องบริหารจัดการงานต่าง ๆ ทั้งงานทางด้านงานวิชาการ งานบริหารบุคคล งานบริหารงบประมาณ งานบริหารทั่วไป แต่งานที่เป็นงานหลักเป็นตัวจักรสำคัญของการบริหารสถานศึกษาคืองานวิชาการ ซึ่งความคาดหวังด้านการศึกษาของสังคมไทยคือสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นสถานศึกษาที่ให้บริการทางการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมุ่งสู่ความเป็นเลิศ จำเป็นต้องมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถมีทักษะและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ มีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีคุณธรรม จริยธรรม จึงจำเป็นต้องมีการบริหารงานวิชาการเชิงระบบ มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาบุคลากร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อวัตกรรมการสอน การวัดและประเมินผล การนิเทศกำกับ ติดตาม การสะท้อนผลและปรับปรุง และการสร้างเครือข่ายทางวิชาการ อันจะทำให้เกิดสภาพแวดล้อมบรรยากาศที่นักเรียนมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อยู่เสมอ

เครือข่ายโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสู่มาตรฐานสากลและทัดเทียมกับนานาชาติ โดยกำหนดเป้าหมายให้สถานศึกษายกระดับคุณภาพการศึกษา ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางงานวิชาการ ซึ่งการที่จะดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้น สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดที่ต้องพัฒนาการศึกษาอย่างตลอดแนว ทั้งในด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ รวมทั้งการวัดและประเมินผล รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบ น่าจะเป็นแนวทางที่ทำให้โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดสามารถบริหารงานวิชาการให้ประสบความสำเร็จสู่ความเป็นเลิศได้

ผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาด้านบริหารการศึกษาและเป็นผู้รับผิดชอบกลุ่มบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีจำนวน 20 โรงเรียน เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีบทบาทและภารกิจที่ต้องรับผิดชอบโครงการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ แต่ในการบริหารจัดการของโรงเรียนในแต่ละแห่งนั้นยังไม่พบรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการของทุกโรงเรียนทั้งเครือข่ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ด้วยเหตุผลบางประการ เช่น บางโรงเรียนมีหลากหลายขั้นตอน มีความซ้ำซ้อนและแตกต่างกันไม่เป็นระบบ ส่งผลให้ต้องใช้ระยะเวลานานเพื่อค้นพบรูปแบบที่ทำให้ประสบผลสำเร็จได้ และเจตนาารมณ์เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพเป็นระบบเทียบเท่ากับโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในระดับประเทศ จึงมีความน่าสนใจอย่างยิ่งในการศึกษารูปแบบและวิธีการพัฒนาให้สถานศึกษาในเครือข่ายโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้มีรูปแบบที่เป็นระบบ

เป็นมาตรฐาน เพื่อนำมาใช้บริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากที่กล่าวมายังไม่พบการศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างจริงจังว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ส่งผลให้พัฒนาการศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศในการจัดการศึกษานั้นมีลักษณะอย่างไร ควรจะมีรูปแบบอย่างไร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบจากความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในระดับประเทศเพื่อให้ได้แนวปฏิบัติและมีต้นแบบสำหรับนำไปประยุกต์ใช้บริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเพื่อให้สถานศึกษาอื่นที่สนใจพัฒนางานด้านบริหารวิชาการได้รูปแบบที่เป็นต้นแบบในการนำไปใช้ให้ประสบความสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพมีประสิทธิผลที่เป็นเลิศต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด
- 2.2 เพื่อพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 2.3 เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย งานวิจัยนี้มุ่งพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด หลักการและทฤษฎีของการบริหารงานวิชาการ การบริหารสู่ความเป็นเลิศ การบริหารงานเชิงระบบ และการพัฒนารูปแบบ ตามแนวคิดของ Semprevivo (1976), Gorton (1983), Keeves (1988), Lunenburg & Ornstein (2008), Hoy & Miskel (2008), Barnett (2010), ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2554), จิตมาวรรณศรี (2557), วิไลดา เรื่องเจริญ (2558), วินัส มานมุงศิลป์ (2559) และ อีระ รุญเจริญ (2550)

ขอบเขตการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพจากโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

- 3.1 ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด
 - 3.1.1 ประชากร ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในประเทศไทยที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 61 โรงเรียน
 - 3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในประเทศไทยที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งคัดเลือกมาจากโรงเรียนต้นแบบในการบริหารจัดการคุณภาพที่มีผลการทดสอบระดับชาติ O - NET ปี 2562 เป็นลำดับที่ 1 - 3 ของระดับประเทศ ผ่านการประเมิน สมศ. รอบสามและได้รับรางวัลดีเด่นด้านการบริหารจัดการ ตั้งแต่ปี 2559 - 2562
 - 3.1.3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน หัวหน้างานวิชาการ 1 คน หัวหน้าสายชั้น 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 1 คน โรงเรียนละ 5 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 15 คน
 - 3.1.4 เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งมีประเด็นการสัมภาษณ์ประกอบไปด้วยผลสำเร็จความเป็นเลิศของการบริหารงานวิชาการ ได้นำแนวคิดเชิงระบบมาใช้ในการบริหารงานอย่างไรทั้งในด้านการวางแผนและกำหนดเป้าหมาย การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาบุคลากร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ

การสอน การประเมินผล การนิเทศ กำกับ ติดตาม การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ และการสะท้อนผลและปรับปรุง ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยกระบวนการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3.2 ตอนที่ 2 การพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2.1 ผู้วิจัยนำผลการศึกษาที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาเป็นข้อมูลในการร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การพัฒนาบุคลากร 5) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการสอน 6) การวัดและประเมินผล 7) การนิเทศ กำกับติดตาม 8) การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ 9) การสะท้อนผลและปรับปรุง ประกอบกับแนวทางการบริหารงานวิชาการเชิงระบบ 3 องค์ประกอบรอง คือ 1) แนวทางการดำเนินงานเชิงป้อนเข้า (Input Guidelines) 2) แนวทางการดำเนินงานเชิงกระบวนการ (Process Guidelines) 3) แนวทางการดำเนินงานเชิงผลผลิต (Output Guidelines) และแนวทางการดำเนินงานย่อยอีก 68 องค์ประกอบย่อย นำมาสร้างรูปแบบตามองค์ประกอบของรูปแบบ คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สารสำคัญ 4) การนำรูปแบบไปใช้ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

3.2.2 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คนจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยดำเนินการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3 ตอนที่ 3 ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.3.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 โรงเรียน จำนวน 100 คน

3.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 โรงเรียน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 95 คน

3.3.3 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 โรงเรียน มีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 95 คน ได้รับกลับคืนมา 19 โรงเรียน จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาศาภาพการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด พบว่าโรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการเชิงระบบซึ่งประกอบด้วยป้อนเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ มีองค์ประกอบหลัก 9 องค์ประกอบ องค์ประกอบรองเป็นแนวทางการดำเนินงานเชิงระบบ 3 องค์ประกอบ และแนวทางการดำเนินงานย่อย

อีก 68 องค์ประกอบ แล้วนำข้อมูลมาสังเคราะห์เพื่อให้ได้ รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.2 ผลการพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งใช้ผลการวิจัยจากตอนที่ 1 เป็นประเด็นในการพัฒนา ได้รูปแบบตามองค์ประกอบของรูปแบบ คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สารสำคัญ 4) การนำรูปแบบ ไปใช้ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยในสาระสำคัญประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 9 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า 4 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การพัฒนาบุคลากร 4) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการสอน องค์ประกอบด้านกระบวนการ 4 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดการเรียนการสอน 2) วัดและประเมินผล 3) นิเทศ กำกับ ติดตาม 4) สร้างเครือข่ายทางวิชาการ องค์ประกอบด้านผลผลิต 1 องค์ประกอบ คือ การสะท้อนผลและปรับปรุง ในแต่ละองค์ประกอบมีองค์ประกอบรอง 3 องค์ประกอบ คือ 1) แนวทางการดำเนินงานเชิงปัจจัยนำเข้า (Input Guidelines) 2) แนวทางการดำเนินงานเชิงกระบวนการ (Process Guidelines) 3) แนวทางการดำเนินงานเชิงผลผลิต (Output Guidelines) และมีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นองค์ประกอบย่อยอีก 68 องค์ประกอบ และได้ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. หลักการและเหตุผล	4.86	0.38	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด
3. สารสำคัญ	4.94	0.24	มากที่สุด
4. การนำรูปแบบไปใช้	4.95	0.23	มากที่สุด
5. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.97	0.17	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.94	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสมของรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า วัตถุประสงค์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) รองลงมา ได้แก่ เงื่อนไขความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.17) และหลักการและเหตุผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.38)

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของสาระสำคัญของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศ
ของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ องค์ประกอบที่ 3

สาระสำคัญ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย	4.93	0.26	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร	4.94	0.24	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาบุคลากร	5.00	0.00	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน	4.94	0.24	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการสอน	4.89	0.30	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 6 การวัดและประเมินผล	4.91	0.29	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 7 การนิเทศ กำกับ ติดตาม	4.91	0.29	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 8 การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ	4.95	0.21	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 9 การสะท้อนผลและปรับปรุง	4.98	0.15	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.94	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า สาระสำคัญของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
อนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.24)
เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า การพัฒนาบุคลากรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) รองลงมา ได้แก่
การสะท้อนผลและปรับปรุง ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.15) และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.89$,
S.D. = 0.30)

4.3 ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็น
เลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังตารางที่ 3 - 4

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความ
เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนอนุบาลประจำ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักการและเหตุผล	4.85	0.43	มากที่สุด	4.84	0.39	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์	4.88	0.32	มากที่สุด	4.93	0.26	มากที่สุด
3. สาระสำคัญ	4.85	0.40	มากที่สุด	4.88	0.34	มากที่สุด
4. การนำรูปแบบไปใช้	4.88	0.34	มากที่สุด	4.89	0.32	มากที่สุด
5. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.84	0.43	มากที่สุด	4.88	0.35	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.86	0.38	มากที่สุด	4.88	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า วัตถุประสงค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.32) รองลงมา ได้แก่ การนำรูปแบบไปใช้ ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.34) และเงื่อนไขความสำเร็จมีค่าน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.43) ส่วนความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า วัตถุประสงค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.26) รองลงมา ได้แก่ การนำรูปแบบไปใช้ ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.32) และหลักการและเหตุผลมีค่าน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.39)

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของสาระสำคัญของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ องค์ประกอบที่ 3

สาระสำคัญ	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย	4.85	0.38	มากที่สุด	4.88	0.34	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร	4.86	0.37	มากที่สุด	4.88	0.33	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาบุคลากร	4.86	0.40	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน	4.88	0.37	มากที่สุด	4.92	0.28	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 5 การพัฒนาสื่อและ นวัตกรรมการสอน	4.83	0.42	มากที่สุด	4.88	0.35	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 6 การวัดและประเมินผล	4.85	0.39	มากที่สุด	4.87	0.36	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 7 การนิเทศ กำกับ ติดตาม	4.85	0.38	มากที่สุด	4.88	0.32	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 8 การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ	4.81	0.52	มากที่สุด	4.84	0.41	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 9 การสะท้อนและปรับปรุง	4.85	0.38	มากที่สุด	4.88	0.35	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.85	0.40	มากที่สุด	4.88	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า การจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.37) รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.37) และการสร้างเครือข่ายทางวิชาการมีค่าน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.52) ส่วนความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า การจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.28) รองลงมา ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.33) และการสร้างเครือข่ายทางวิชาการมีค่าน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.41)

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 สรุปผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปผล ได้ดังนี้

5.1.1 สภาพการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด พบว่า โรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการเชิงระบบซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 9 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย

2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การพัฒนาบุคลากร 4) การจัดการเรียนการสอน 5) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการสอน 6) การวัดและประเมินผล 7) การนิเทศ กำกับ ติดตาม 8) การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ และ 9) การสะท้อนผลและปรับปรุง มืองค์ประกอบรอง 3 องค์ประกอบ คือ 1) แนวทางการดำเนินงานเชิงปจจัยนำเข้า (Input Guidelines) 2) แนวทาง การดำเนินงานเชิงกระบวนการ (Process Guidelines) 3) แนวทางการดำเนินงานเชิงผลผลิต (Output Guidelines) และเมืองค์ประกอบย่อยอีก 68 องค์ประกอบ แล้วสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบ สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5.1.2 ผลการพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ ได้รูปแบบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ และเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สารสำคัญ 4) การนำรูปแบบไปใช้ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยในสาระสำคัญ ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 9 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านปจจัยนำเข้า 4 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนและกำหนด เป้าหมาย 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การพัฒนาบุคลากร 4) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการสอน องค์ประกอบด้าน กระบวนการ 4 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดการเรียนการสอน 2) วัดและประเมินผล 3) นิเทศ กำกับ ติดตาม 4) สร้าง เครือข่ายทางวิชาการ องค์ประกอบด้านผลผลิต 1 องค์ประกอบ คือ การสะท้อนผลและปรับปรุง ในแต่ละองค์ประกอบมี องค์ประกอบรอง 3 องค์ประกอบ คือ 1) แนวทางการดำเนินงานเชิงปจจัยนำเข้า (Input Guidelines) 2) แนวทางการ ดำเนินงานเชิงกระบวนการ (Process Guidelines) 3) แนวทางการดำเนินงานเชิงผลผลิต (Output Guidelines) และมี แนวทางการดำเนินงานที่เป็นองค์ประกอบย่อยอีก 68 องค์ประกอบ มีความเหมาะสมของรูปแบบโดยภาพรวมและราย องค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ ในการขับเคลื่อนการบริหารตามรูปแบบต้องคำนึงถึงสภาพความพร้อมตามบริบท ของสถานศึกษา ซึ่งต้องมีการดำเนินการตามกรอบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่องเพื่อบรรลุ เป้าหมายคุณภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศอย่างแท้จริง

5.1.3 ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความ เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ใน ระดับมากที่สุด ในส่วนสาระสำคัญทั้งโดยรวมและรายองค์ประกอบทุกด้านมีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ใน ระดับมากที่สุด

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

5.2.1 สภาพการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินกิจกรรมในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด มีการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศ ทั้ง 9 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การวางแผนและ กำหนดเป้าหมาย 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การพัฒนาบุคลากร 4) การจัดการเรียนการสอน 5) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการ สอน 6) การวัดและประเมินผล 7) การนิเทศ กำกับติดตาม 8) การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ และ 9) การสะท้อนผลและ ปรับปรุง สอดคล้องกับ Gorton (1983) ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการว่า หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกชนิด ในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งได้แก่ การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย งานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อการสอน การพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาการ การวัดผลและประเมินผล การนิเทศ การสอน รวมถึงการสร้างเครือข่าย สอดคล้องกับ ยุวดี คุณสม, อนุศักดิ์ เกตุสิริ, และอารี หลวงนา (2558) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่มีประสิทธิผล ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและแนวทาง

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่มีประสิทธิภาพ มีการบริหารงานวิชาการ ทั้งด้านงานหลักสูตร ด้านงาน การเรียนการสอน ด้านงานวัดผลและประเมินผล ด้านงานนิเทศภายใน และด้านการบริหารจัดการ ผลการปฏิบัติโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าในโรงเรียน อนุบาลประจำจังหวัดที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีระบอบถึงความสำเร็จขององค์ประกอบของระบบ ตั้งแต่วิธีการแนวทางในการป้อน ปัจจัยนำเข้า (Inputs Guidelines) วิธีการแนวทางดำเนินการของกระบวนการ (Process Guidelines) อย่างเป็นระบบ และผลผลิตที่ได้ออกมาจากระบบ (Outputs Guidelines) มีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาช่วยในการสะท้อนผลผลิตที่ได้ เพื่อนำไป ปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นในปีต่อไป สอดคล้องกับ Owens (1998) ที่กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเชิงระบบ ผู้บริหาร จะต้องให้ความสำคัญในองค์ประกอบของระบบ โดยการบริหารต้องให้ความสำคัญทั้งปัจจัย (Inputs) เช่น หลักสูตร บุคลากร ทั้งกระบวนการ (Process) เช่น การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อและนวัตกรรม การสอน การนิเทศกำกับติดตาม และทั้งผลผลิต (Outputs) เช่น การวัดและประเมินผล มีการสร้างเครือข่ายทางวิชาการ การสะท้อนผล (Feedback) เช่น การประกันคุณภาพ การสะท้อนผลสำเร็จ การปรับปรุงซึ่งเป็นแรงผลักดันโอกาสในการ ดำเนินงานขององค์การต่อไป เช่นเดียวกับ Lunenburg and Ornstein (2008) นำเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิง ระบบไว้ว่า สถานศึกษาจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งถ้าสถานศึกษาใช้กรอบแนวคิดของระบบเปิด (Open-System Framework) การดำเนินงานของสถานศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process) และผลผลิต (Outputs) กรอบแนวคิดดังกล่าวนี้ช่วยในการวิเคราะห์การดำเนินงานของ สถานศึกษาและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการบริหารงานของสถานศึกษาทำให้การวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เป็นไปอย่าง ถูกต้อง รวดเร็ว ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ ได้สาระสำคัญแล้วนำมาสร้างรูปแบบเพื่อให้ได้ (ร่าง) รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5.2.2 ผลการพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้านตามองค์ประกอบของรูปแบบ คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระสำคัญ 4) การนำรูปแบบไปใช้ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ สอดคล้องกับ วินัส มานมุงศิลป์ (2559) ได้ศึกษา รูปแบบการพัฒนาทักษะทางการบริหารของผู้บริหาร ระดับสูงในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ พบว่า รูปแบบการพัฒนาทักษะทางการบริหารของผู้บริหารมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระสำคัญของรูปแบบ 4) แนวทางการนำรูปแบบไปใช้สู่การปฏิบัติ 5) เงื่อนไข ความสำเร็จของการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ และผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ วิไลดา เรืองเจริญ (2558) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนดำเนินการในรูปแบบคู่มือการบริหารงานวิชาการโดยมี องค์ประกอบคือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระสำคัญ 4) การนำไปใช้ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการสร้างรูปแบบประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและการ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และการนิเทศการศึกษา และผลการประเมินรูปแบบ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสม ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งใน ประเทศและต่างประเทศในการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศ มาสังเคราะห์ได้องค์ประกอบของรูปแบบการ บริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด เป็นกรอบ แนวคิดในการสร้างรูปแบบที่ครอบคลุมการบริหารงานวิชาการและมีความเหมาะสมกับผู้บริหารในโรงเรียนอนุบาลประจำ

จังหวัดตามสภาพบริบทที่เหมาะสม ในส่วนสาระสำคัญประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 9 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า 4 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การพัฒนาบุคลากร 4) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการสอน โดยมีการทบทวนนโยบาย รับฟังเสียงผู้ปกครอง วิเคราะห์บริบท กำหนดเป้าหมาย สร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาหลักสูตร พัฒนาบุคลากร กระจายเป้าหมาย ตัวชี้วัดและแผนงานสู่การปฏิบัติอย่างทั่วถึง ทั้ง 4 องค์ประกอบนี้มีผลส่งต่อการดำเนินงานสู่ด้านกระบวนการต่อไป ซึ่งมีองค์ประกอบด้านกระบวนการ 4 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดการเรียนการสอน 2) วัดและประเมินผล 3) นิเทศ กำกับ ติดตาม 4) สร้างเครือข่ายทางวิชาการ มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีส่วนร่วมค้นหาคำตอบด้วยตนเองแบบโครงงาน มีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเอื้อต่อการเรียนรู้ สร้างและปรับปรุงเครื่องมือในวัดและประเมินผล มีการกำหนดแนวทางและจัดระบบในการนิเทศ กำกับ ติดตาม มีการสร้างเครือข่ายทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ เพื่อประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ ทั้ง 4 องค์ประกอบนี้มีผลส่งต่อการดำเนินงานสู่ด้านผลผลิตต่อไป ซึ่งมีองค์ประกอบด้านผลผลิต 1 องค์ประกอบ คือ การสะท้อนผลและปรับปรุง มีการวิเคราะห์ความก้าวหน้าและนำผลมาวิเคราะห์เพื่อหาจุดที่ต้องปรับปรุงพัฒนา และในแต่ละองค์ประกอบมีองค์ประกอบรอง 3 องค์ประกอบ คือ 1) แนวทางการดำเนินงานเชิงปัจจัยนำเข้า (Input Guidelines) 2) แนวทางการดำเนินงานเชิงกระบวนการ (Process Guidelines) 3) แนวทางการดำเนินงานเชิงผลผลิต (Output Guidelines) และมีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นองค์ประกอบย่อยอีก 68 องค์ประกอบ และได้นำการบริหารจัดการระบบคุณภาพ AIM @ Excellence Model (Assess Improve Measure) เข้ามาเป็นตัวควบคุมระบบใหญ่ให้มีการปรับปรุงพัฒนาเป็นวงรอบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเชิงระบบของ Hoy and Miskel (2008) ที่นำเสนอการบริหารสถานศึกษาเชิงระบบไว้ว่า สถานศึกษาเป็นองค์กรที่เป็นทางการ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญหรือระบบย่อยที่มีความสัมพันธ์กันและส่งผลกระทบต่อกันและกันในรูปแบบระบบสังคมของสถานศึกษา ที่เป็นมุมมองแบบพลวัต (Dynamic) ที่มีกลไกข้อมูลย้อนกลับและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ Good (1973) ได้ให้แนวคิดของระบบว่าเป็นการจัดการส่วนต่าง ๆ ทุกส่วนให้เป็นระเบียบ โดยแสดงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของส่วนต่าง ๆ และความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนกับส่วนทั้งหมดอย่างชัดเจน ยังสอดคล้องกับ Semprevivo (1976) ให้แนวคิดของ ระบบว่าเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวโยงสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่ง กล่าวได้ว่า ระบบคือ การปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งหลายในการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินงาน ส่วนด้านการนำรูปแบบไปใช้ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการกำหนดนโยบายการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจนจัดตั้งคณะกรรมการ กำหนดแนวทางการดำเนินงานโดยจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมตามภารกิจงานวิชาการ ใช้เทคโนโลยีในการบริหารและพัฒนางานตามบริบทของสถานศึกษา มีการพัฒนาระบบสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับ Barnett (2010) ได้ศึกษาถึงการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานวิชาการ พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการบริหารงานวิชาการ ทำให้ผู้บริหารและปฏิบัติงานฝ่ายวิชาการสามารถเรียกข้อมูลต่าง ๆ ทำให้มีความมั่นใจ มีความรวดเร็ว และเป็นเครื่องมือช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจ สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและจัดระบบการควบคุม กำกับ ติดตามและตรวจสอบประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเงื่อนไขความสำเร็จที่ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศ มีการวางแผนพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่องโดยการออกแบบการพัฒนาบุคลากรที่เน้นการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมตามแนวทางการดำเนินงานของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพ เป็นการสร้างเครือข่ายทางวิชาการที่มีการประสานสัมพันธ์การบริหารจัดการและการพัฒนาความสัมพันธ์ร่วมกันตลอดไป สอดคล้องกับ จิตินา วรณศรี (2557) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จเป็นภารกิจหลัก

ของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพพอที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และคล้ายกับ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2559) ที่เห็นว่าการบริหารจัดการเชิงระบบมีความสำคัญอย่างมากเพราะในการบริหารงานทุกอย่งนั้นต้องมีการดำเนินการด้วยวิธีการเชิงระบบ การจัดการกับองค์ประกอบทุกส่วนขององค์การให้เป็นองค์การหนึ่งเดียวเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ ความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและมีผลการดำเนินการที่เป็นเลิศ ผลการจัดการโดยรวมของสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยการปฏิบัติการที่เชื่อมโยงกันของระบบงานและความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันของแผนงาน กระบวนการปฏิบัติงาน ตัวชี้วัดต่างๆ มีการประเมินการปรับปรุงและการแบ่งปันรวมอยู่ด้วย จนส่งผลให้แนวทางนั้นมีระดับความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5.2.3 ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบ

สู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ตามองค์ประกอบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศเป็นรูปแบบที่มีการดำเนินงานด้วยวิธีการและกิจกรรมที่ดีที่สมบูรณ์ประกอบด้วยคุณภาพสูงสุดจนเป็นที่ยอมรับ สอดคล้องกับ Webster (1981) ให้นิยามความเป็นเลิศ (Excellence) หมายถึง สิ่งที่ดีที่สมบูรณ์ที่สุด หรือการกระทำที่ประกอบด้วยคุณภาพที่สูงสุดจนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป เป็นแบบอย่างของคุณภาพที่มีมาตรฐานสูงกว่าปกติ ธรรมชาติ สอดคล้องกับ Baumgart (1988) ให้นิยาม ความเป็นเลิศ หมายถึง แบบอย่างของคุณภาพ หรือสิ่งที่เหนือกว่าหรือดีกว่าปกติธรรมดา การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดที่จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารการดำเนินงานต่าง ๆ ผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ มีการวางแผนจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง วัดและประเมินผลได้รวมถึงสามารถทำความเข้าใจได้ตรงกัน มุ่งเน้นบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วม กระบวนการดำเนินงานมีลักษณะเป็นขั้นตอน วิธีการเรียงลำดับก่อนหลัง มีความต่อเนื่อง และในการทำงานอย่างเป็นระบบยังสามารถบอกได้ว่ามีปัญหาในจุดใดที่ต้องได้รับการแก้ไขจากการสะท้อนผลและปรับปรุงจนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับ Keeves (1988) ซึ่งกล่าวว่า รูปแบบหรือวิธีการในรูปแบบบ่งบอกถึงสิ่งที่ต้องการจะให้เกิดผลในแต่ละกิจกรรม โดยสามารถตรวจวัดและประเมินผลได้มีลักษณะสำคัญ ได้แก่ มีความชัดเจน และเฉพาะเจาะจง รวมถึงสามารถทำความเข้าใจได้ กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบมีลักษณะเป็นขั้นตอนที่กำหนดไว้ในรูปแบบโดยเรียงลำดับก่อนหลัง และมีความต่อเนื่องกันของกิจกรรม การดำเนินงานและการประเมินผลของรูปแบบ มีลักษณะเป็นวิธีการเพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานของรูปแบบนั้นเป็นอย่างไร นอกจากนี้ยังบอกได้ว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามรูปแบบนั้นอย่างไร ดังนั้น การบริหารโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยการขับเคลื่อนองค์การอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการบริหารเชิงระบบในการวางแผนกลยุทธ์และการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายใต้บริบทที่เหมาะสมกับสภาพและขนาดของโรงเรียนที่สามารถบริหารโรงเรียนไปสู่คุณภาพ คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู และคุณภาพการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 หน่วยงานนโยบาย เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสามารถนำผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปใช้ในการกำหนดนโยบายหรือปรับปรุงรูปแบบในการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนภายในสังกัดได้

6.1.2 เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดทั่วประเทศหรือโรงเรียนอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงในการกำหนดนโยบายการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน จัดตั้งคณะกรรมการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน จัดโครงสร้างและวิธีการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักการบริหารเชิงระบบ มีการกระจายอำนาจโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สร้างระบบการทำงานเป็นทีม (Teamwork) และใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มศักยภาพการขับเคลื่อนการทำงานโดยใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศ จัดระบบการควบคุม กำกับ ติดตามและตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การบริหารงานวิชาการบรรลุตามเป้าหมายและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นพัฒนาสู่ความเป็นเลิศต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6.2.2 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

7. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- จิตติมา วรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. ข้าวฟ่าง.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2554). *การบริหารงานวิชาการ*. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ยุวดี คุณสม, อนุศักดิ์ เกตุสิริ, และอารี หลวงนา. (2558). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่มีประสิทธิภาพ*. ว.มรม. (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 9(3), 1-12.
- วิไลดา เรืองเจริญ. (2558). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วินัส มานมุงศิลป์. (2559). *รูปแบบการพัฒนาทักษะทางการบริหารของผู้บริหารระดับสูง ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)*. สุตโรไพศาล.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2559). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ภาษาอังกฤษ

- Barnett. (2010). The Ideal of Academic Administration. *Journal of Philosophy of Education*, 27(2), 179-192.
- Baumgart, N. (1988). *Equity, Quality and Cost in Higher Education*. UNESCO Principal.Regional Office for Asia and The Pacific.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. McGraw-Hill Book.
- Gorton, R. A. (1983). *School Administration and Supervision Leadership Challenges and Opportunities* (2nd ed). Wm. C. Brown.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2008). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice* (7th ed). McGraw-Hill.

- Keeves, P. J. (1988). *Educational Research, Methodology and Measurement: An International Handbook*. Pergamon Press.
- Lunenburg, G. R. & Ornstein, A. C. (2008). *Educational Administration: Concepts and Practice* (4th ed). Publishing.
- Owen, R. G. (1998). *Organization Behavior in Education* (6th ed). Allyn & Bacon.
- Semprevivo, P. C. (1976). *System Analysis: Definition, Process, and Design*. Science Research Associates.
- Webster, D. S. (1981). *Advantages and Disadvantages of Methods of Assessing Quality Change*, 13(7), 20-24.